

Eugen SIMION
Modelul Proust
(III)

Abstract

Articolul se referă la traducerea integrală a romanului În căutarea timpului pierdut, al lui Marcel Proust, datorată Irinei Mavrodin. Semnalând că aceasta reprezintă a doua traducere a celebrului roman în cultura noastră și că ea are loc la aproape un secol de la apariția primului volum (Du côté de chez Swann, 1913), autorul textului insistă asupra modului în care literatura noastră a primit acest roman, considerat de numeroși critici și teoreticieni ai genului a fi cel mai important al secolului al XX-lea. Ultima parte a studiului nostru se încheie cu 4 observații conclusive despre impunerea autorității lui Proust în cultura română și cu întrebarea - deschisă - dacă modelul proustian mai poate interesa pe prozatorul postmodern.

Cuvinte-cheie: Proust, roman, receptare critica, actualitate, postmodernism

L'article se réfère à la traduction intégrale du roman À la recherche du temps perdu, réalisée par Irina Mavrodin. En signalant que celle-ci représente la deuxième traduction du célèbre roman dans notre culture et qu'elle a lieu à presque un siècle de la parution du premier tome (Du côté de chez Swann, 1913), l'auteur du texte insiste sur le mode dans lequel notre littérature a reçu ce roman considéré par de nombreux critiques et théoriciens du genre le plus important du XX-ième siècle. La dernière partie de notre étude tire quatre conclusions sur la diffusion de l'autorité de Proust dans la culture roumaine et pose la question - encore ouverte - si le modèle proustien pourrait encore intéresser le prosateur postmoderne.

Mots-clés: Proust, roman, réception critique, actualité, postmodernisme

Thierry de MONTBRIAL
L'immortalité
de Proust

Abstract

Studiul propune ca subiect de dezbatere relația dintre arta literară a lui Proust și descoperirile științifice din diferite domenii ale cunoașterii umane, între ele stabilindu-se un raport de determinare: intuiția artistică descrie un model al realității (biologice, psihice, fizice, filosofice) care va fi confirmată ulterior prin cercetări experimentale. Fenomenul memoriei pe termen lung, așa cum îi este surprins mecanismul în capodopera lui Proust, "În căutarea timpului pierdut", este ca o oglindă infidelă în care se imbrică cele

trei planuri temporale (trecut, prezent și viitor) și în care spațiul și timpul se transformă unul într-altul ca în universul cu patru dimensiuni al lui Einstein. Arta descriptivă și intuitivă a lui Proust implică, așadar, mai multe lucruri din punctul de vedere al realității surprinse: fluxul conștiinței și memoriei (descrise cam în același timp de Bergson, fără ca Proust să știe de ele), schimbările în conceptele de spațiu și timp (de la universul tridimensional, pascalian, spre cel cu patru dimensiuni din modelul fizic al lui Einstein), relația dintre memorie și inconștientul colectiv (cercetările lui Freud și Jung).

Cuvinte-cheie: Proust, În căutarea timpului pierdut, H. Bergson, fluxul memoriei, spațiu și timp

Mots-clé: Marcel Proust, A la recherche du temps perdu, Henri Bergson, le flux de la mémoire, espace et temp

Paul CERNAT

Cartea Mamei și răzbunarea sângelui

Abstract

Eseul de față este o analiză critică a primului roman al Martei Petreu, una dintre aparițiile editoriale notabile din România anului 2011. Sunt investigate cu deosebire tipologiile personajelor, implicațiile intrigii, calitățile compoziționale și fizionomia narativă a acestui roman "de familie", plasat într-o genealogie autohtonă a prozei rurale transilvănene și nu numai.

Cuvinte-cheie: roman, transilvan, familie, genealogie, rural

Cet essai propose une analyse critique du premier roman de Marta Petreu, sans doute l'une des plus importantes livres roumaines parus en 2011. Nous y avons investigué prioritairement la typologie des personnages, les implications de l'intrigue romanesque, les qualités compositionnelles et la physionomie narrative de ce roman "de famille", avec toute sa généalogie prozastique autochtone, rurale et transilvaine surtout.

Mots-clés: roman, transilvain, famille, généalogie, rural

Fănuș NEAGU
Jurnal cu fața ascunsă
- volumul II -

Abstract

Fragmente inedite din volumul al II-lea al "Jurnalului cu fața ascunsă" de Fănuș Neagu. Din sumar: Anotări pe marginea celei de-a doua ediții a romanului "Asfințit de Europă, Răsărit de Asie". Notății despre rescrierea unor capitole sau crearea altora noi. Amintiri, gânduri despre bătrânețe, referințe despre societatea românească și oamenii ei politici.

Cuvinte-cheie: Fănuș Neagu, arta literară, expresie, metaliteratură, roman

Unpublished excerpts from the second volume of "Diary with a Hidden Face" by Fanus Neagu. Contents: Annotations on the second issue of the novel "Sunset of Europe, Sunrise of Asia". Notes on the rewriting of several chapters or on the writing of brand new ones. Memories, thoughts about old age, accounts on the Romanian society and its politicians.

Key words: Fănuș Neagu, (the) art of writing, expression, metaliteratura, novel.

Eugen SIMION
Proza ziaristică

Abstract

Acest text este dedicat articolelor scrise de Fănuș Neagu în "Jurnalul național" și "Cronica română", în mod special pamfletelor. Autorul consideră că acestea sunt adevărate capodopere ale jurnalismului polemic. În viziunea sa, Fănuș Neagu folosea două feluri de cerneală. Una făcută din otravă, iar alta plină de cele mai delicate parfumuri. Când își pedepsea dușmanii era capabil să treacă de la cele mai îngrozitoare imagini la descrierea celor mai idilice și inocente peisaje.

Cuvinte-cheie: Pamflet, jurnalism polemic, otravă, parfum, peisaje

This article is dedicated to the articles written by Fanus Neagu in „Jurnalul National” and „Cronica Romana”, specially the pamphlets. The author considers that those are masterpieces of the polemic journalism. In his vision, Fanus Neagu is using two kinds of ink. One made of poison, and another full of the most delicate perfumes. When he is punishing his enemies he is able to pass from the most awfull images and descriptions to the most idilic and innocent landscapes

Key words: Pamphlets, polemic journalism, poison, perfume, images

Nicolae BREBAN

Pictor al unei Români vii și miraculoase

Abstract

Autorul, el însuși un important romancier, încearcă să descrie călătoria literară a lui Fănuș Neagu, de la începuturi și până la momentul morții sale, amintind un număr de clasici care au influențat opera lui Fănuș Neagu. El subliniază importanța stilului novator al lui Fănuș Neagu, într-o epocă în care literatura română era condusă de propaganda comunistă. De asemenea, amintește și prietenia ce l-a legat de autorul pe care îl plânge. În încheierea articolului său el menționează importanța Dunării și a locurilor ce înconjoară fluviul în romanele lui Fănuș Neagu.

Cuvinte-cheie: Romancier, scriitori clasici, stil novator, propaganda comunistă, Dunărea

The author, himself an important novelist, is trying to describe Fanus Neagu's literary journey, from his early years to the moment of his death, mentioning a list of classic writers who influenced Fanus Neagu's work. He is pointing the importance of the inovative style of Fanus Neagu, in an epoch when the romanian literature was conducted by the comunist propaganda, and he remembers the literary friendship between him and the author he mourns. At the end of his article he mentions the importance of the Danube and the places around the river in the novels of Fanus Neagu

Key words : Novelist, classic writers, inovative style, comunist propaganda, Danube

Ion BRAD

„Nu s-a stins o personalitate, ci un univers”

Abstract

Autorul evocă personalitatea prietenului său, Fănuș Neagu, amintindu-și înmormântarea acestuia, la care au participat și elevii școlii ce-i poartă astăzi numele, onorându-i amintirea. El amintește, de asemenea, "Cartea cu prieteni", în care scriitorul a schițat portretele tuturor scriitorilor importanți ai vremurilor sale, inclusiv pe Ion Brad. Autorul subliniază importanța cărților scrise de Fănuș Neagu, care sunt pomenite de toți istoricii literaturii române. Articolul se încheie cu o emoționantă dedicație oferită lui Ion Brad de către Fănuș Neagu cu doar câteva săptămâni înaintea morții sale.

Cuvinte-cheie: înmormântare, "Cartea cu prieteni", portrete, istorie, dedicație

The Author is evoking the personality of his friend Fanuș Neagu, remembering his funerals, were the childrens of the school that today is named "Fanuș Neagu" have honored his memory. He mentions also "The book of my friends", were the writer has painted the portraits of all the important writers of his time, including his. The author underlines the importance of the books written by Fanus Neagu, who is mentioned by all the historians of the Romanian Literature. The article is endind with an emotionant decation written by Fanus Neagu fot his friend Ion Brad a few weeks before his death.

Key words: funeral, "The book of my friends", portraits, history, dedication

Mihai ISPIRESCU

Lumina din noi

Abstract

Autorul îl descrie pe Fănuș Neagu ca pe un maestru al metaforei și un vrăjitor al limbii române, care îmblânzește cuvintele în moduri neobișnuite. Își amintește experiența trăită la Teatrul Național, unde Fănuș Neagu era director general, iar el director artistic. Concluzia sa este că Fănuș Neagu era iubit de toți subalternii săi pentru capacitatea de a lua întotdeauna deciziile corecte.

Cuvinte-cheie: metaforă, Teatrul Național, director general, decizii

The author is describing Fănuș Neagu as an master of the metaphor, and an wizard of the romanian language, taming the words in unusual ways. He remembers his experience at the National Theatre of Bucharest, where Fănuș Neagu was General Manager, and he was Artistic Manager. His conclusion is that Fănuș Neagu was able to take allways the good decisions, that wy he was loved by all his subordinates.

Key words: funeral, "The book of my friends", portraits, history, dedication

Lucian CHIȘU

Introducere în universul „frumosoșilor nebuni”

Abstract

Articolul de față evocă personalitatea prozatorului Fănuș Neagu (1932-2011), unul dintre cele mai importanți scriitori ai literaturii românești contemporane. Sunt evidențiate calitățile umane și artistice, ca și apropierea lui Fănuș Neagu de trei mentori: Panait Istrati, Tudor Arghezi, Mihail Sadoveanu. Stilul său inconfundabil îi poartă numele, iar talentul înnăscut, umorul succulent și nonconformismul din viața de zi cu zi l-au transformat într-unul dintre cei mai populari și îndrăgiți scriitori.

Cuvinte-cheie: Fănuș Neagu, talent, stil, ironie, pamflet, nonconformism

In the following article is evoked the personality of the prose master Fanus Neagu (1932 – 2011), one of the most important writers of the contemporary Romanian literature. Here are mentioned his human and artistic qualities, as the approach to his three mentors, Panait Istrati, Mihail Sadoveanu. His unique style that carries his name, and his native gift, the hearty humor and his nonconformism of every day have transformed him in one of the most popular and loved writers.

Key words: Fanus Neagu, gift, style, irony, pamphlet, nonconformism

Viorel COMAN

Avatarurile receptării operei lui Fănuș Neagu

Abstract

Analizând receptarea operei lui Fănuș Neagu, remarcăm că se repetă întocmai etapele specifice unui lent, dar sigur proces de clasicizare. Proza lui Fănuș Neagu a cunoscut o adevărată glorie literară în perioada de afirmare și strălucire a „Generației '60”. Timpul va confirma opinia noastră: avem de-a face cu o operă care dă strălucire prozei românești, evocând spațiul literar din sud-estul României.

Cuvinte-cheie: proză, povestire, generație literară, receptare, spațiu literar, Brăila.

Analyzing the reception of Fănuș Neagu's work, we should point to the obvious and precise repetition of the specific stages of a slow but sure process of turning into classicism. Fănuș Neagu's prose enjoyed a genuine literary fame during the rise and boom of the "60's Generation". Time will confirm our opinion: we are dealing with a work that made the Romanian prose brilliant calling up the literary space of South-Eastern Romania.

Key words: prose, story telling, literary generation, reception, literary space, Brăila

Radu BĂIEȘU

Primul meu capitol din propria carte cu prieteni

Abstract

Autorul rememorează amintirile legate de prietenia cu Fănuș Neagu. Copil fiind, se cățara pe trupul său, crezând ca era un copac. Mai târziu a lucrat sub conducerea sa la revista literară "Literatorul" și ca

regizor la Teatrul Național. El menționează și faptul că Fănuș Neagu a fost cel mai bun prieten al tatălui său și nașul fetei sale.

Cuvinte-cheie: amintiri, copac, "Literatorul", regizor, Teatrul Național, naș

The author remembers his memories regarding his friendship with Fănuș Neagu. As a child, he was climbing on his body as on a tree. Later, he has worked under his leadership at the literary magazine "Literatorul", and as a stage director at the National Theatre. He mentions also that Fănuș Neagu was the best friend of his father, and the godfather of his daughter.

Key words: memories, tree, "Literatorul", stage director, National Theatre, godfather

Marin STOIAN

Dom' Fănuș sau Lumea de rezervă

Abstract

Autorul deplânge moartea lui Fănuș Neagu, creatorul celui mai fascinant univers din literatura română, și îi este recunoscător pentru fabuloasa lume de rezervă în care putem evada atunci când lumea reală devine prea strâmtă.

Cuvinte-cheie: deplângere, univers, recunoștință, lume de rezervă

The Author is grieving about the death of Fanus Neagu, the creator of the most fascinating Universe of the romanian literature, and he is grateful for the fabulous literary reserve world, in wich we can escape when the real world becames to narrow.

Key words: grieving, universe, grateful, reserve world

Caius Traian DRAGOMIR

Acum, în această lume

Abstract

Cultura transcende prezentul istoriei, fără a-l exclude pe acesta și, totuși, deși generează o vedere critică asupra trecutului, conceptele Iluminismului, vechi de trei secole nu sunt reînnoite, schimbate sau adaptate actualității. Teoriile sociale sunt înghețate la nivelul Revoluției Europene din 1848. Este necesară o nouă dinamică a reclădirii civilizației. Acum trăim într-o lume în care munca într-un tot concretă se află în interacțiune cu un capital depersonalizat, fluctuant, dispersat și volatil.

Cuvinte-cheie: cultură, Iluminism, capital, muncă, marxism, democrație, social-democrație, libertate

The culture transcends the present in historical terms, not excluding this and, however, generating a critical view of the past, the concepts of the Enlightenment period, three centuries old are not renewed, changed or modernized. The social theories are frozen at the level of the European Revolution of 1848. It is necessary another dynamics of the rebuilding of civilisation. We are living, now, in a world where the very concrete work is in interaction with a depersonalised, fluctuating disperse and volatile capital.

Keywords: culture, Enlightenment, work, capital, marxism, democracy, social-democracy, freedom

Mircea PLATON

În linie dreaptă:

Conservatorul Petru Th. Missir

și statul reprezentativ (IV)

Abstract

Junimistul Petru Th. Missir (1856-1929) e sortit să devină unul dintre cele mai importante repere ale oricărei mișcări de renaștere națională românească. Cunoscut până acum doar unui mănunchi firav de specialiști, Missir e un gânditor conservator a cărui recuperare nu are nimic de a face cu sentimentalismul de arhivă. Missir nu e un autor care trebuie scos din uitare, ci un gânditor care ne poate smulge din amnezie. Asemenea oricărui conservator autentic, Missir e interesat de realitate și de lupta împotriva falsificării ideologice și, de fapt, a realității, realitatea având de a face și cu trecutul, prezentul și potențialul unei națiuni, așadar, cu semnificația ei.

Cuvinte-cheie: Petru Th. Missir, Junimea, conservatorism, ideologie, realitate, națiune

Conservatory Peter Th. Missir and representative state. *Petru Th. Missir (1856-1929) is destined to become one of the most important marks of any national resurrection movement. Known until now by a small group of specialists, Missir is a conservative thinker whose recovery has nothing in commune with the archive's sentimentalism. Missir is not an author, who must be kept out from oblivion, but a scholar, who saves us from amnesia. As any veritable conservative, Missir is interested by reality and the battle against the ideological forgery and, in fact, of the reality itself, reality being related with the past, present and the potential of a nation, with its sense.*

Keywords: Petru Th. Missir, Junimea, conservative, ideology, reality, nation

Virgil TĂNASE

De-ale istoriei literare

Abstract

Prima parte a acestui articol este dedicată Dicționarului general al literaturii române (publicat la Editura Univers Enciclopedic), fiind rezultatul unei riguroase munci de cercetare a echipei de cercetători din Institutul Român de Teorie și Critică Literară "G. Călinescu" din București. Printre aceștia, Virgil Tănase menționează doi cercetători: Oana Soare care s-a ocupat cu rigoare științifică de opera lui și Nicolae Ioana care a scris o lucrare stimulantă despre Fănuș Neagu. Între construirea culturii române și cele câteva fapte de istorie literară trăită, articolul încearcă să limpezească, în a doua parte, alegerile diferitelor personalități ale scenei literare românești (N. Breban, N. Manolescu, Paul Goma, Dumitru Țepeneag) în momentul confruntării lor cu Istoria regimului comunist.

Cuvinte-cheie: Dicționarul general al literaturii române, Institutul Român de Teorie și Critică Literară, Fănuș Neagu, istoria literară, cultura română, regimul comunist

La première partie de cet article est dédiée au Dictionnaire général de la littérature roumaine (paru à la Maison d'Édition Univers Encyclopedic), étant résultat d'un rigoureux travail de recherche de l'équipe de chercheurs de l'Institut Roumain de Théorie et Critique Littéraire "G. Călinescu" de Bucarest. Parmi ceux-ci, Virgil Tănase mentionne deux chercheurs: Oana Soare qui s'est occupée avec rigueur scientifique de son oeuvre et Nicolae Ioana qui a écrit un stimulant ouvrage sur Fănuș Neagu. Entre la construction de la culture roumaine et les quelques faits de l'histoire littéraire vécue, l'article essaie de tirer au clair, dans la deuxième partie, les partis pris par les différents personnalités de la scène littéraire roumaine (N. Breban, N. Manolescu, Paul Goma, Dumitru Țepeneag) au moment de leurs confrontations avec l'Histoire du régime communiste.

Mots-clé: Dictionnaire de la littérature roumaine, Institut Roumain de Recherches Littéraires, Fănuș Neagu, histoire littéraire, culture roumaine, le régime communiste